

Rapport

Rapport over een klacht over de gemeente Weert.

Datum: 27 juni 2013

Rapportnummer: 2013/073

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een consulent van de sociale dienst van de gemeente Weert hem heeft gevraagd diverse medische gegevens te overleggen om aan te tonen dat hij niet op een afspraak kon verschijnen. Volgens verzoeker is alleen een arts hiertoe bevoegd.

Verder klaagt verzoeker over de oproep voor deze afspraak voor Matchcare. Volgens verzoeker is deze niet terecht, omdat hem ontheffing is verleend voor alle arbeidsverplichtingen.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

Ten aanzien van het opvragen van medische gegevens door een consulent

Verzoeker ontving in het kader van zijn uitkering op grond van de Wet werk en bijstand bij brief van 4 november 2010 van de gemeente een oproep voor een gesprek over re-integratie bij Matchcare. De gemeente wees verzoeker er daarbij op dat hij verplicht was op het gesprek te verschijnen, ook als hij tijdelijk geen re-integratie en/of arbeidsverplichtingen had. Verzoeker liet zijn toenmalige consulent van sociale zaken van de gemeente Weert per email weten dat hij niet op de afspraak kon verschijnen vanwege ziekte. Deze consulent berichtte verzoeker vervolgens per mail van 13 december 2010 als volgt: "Om te kunnen beoordelen of je inderdaad niet in staat bent om te komen, zou ik graag van je willen weten wanneer de operatie heeft plaatsgevonden en om wat voor soort operatie het ging." Graag ook wat (gescande) bewijstukken meesturen. Ook m.b.t. de herstelperiode van 10 weken". Verzoeker diende hierover een klacht in bij de gemeente, omdat de consulent om medische gegevens had gevraagd en volgens hem alleen een arts hiertoe bevoegd was. De gemeente Weert nam deze aanvankelijk niet in behandeling, omdat de gemeente vond dat er geen sprake was van een klacht in de zin van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht. Verzoeker wendde zich vervolgens tot de Nationale ombudsman. Op aanbeveling van de Nationale ombudsman (rapport 2011/319) nam de gemeente de klacht toch in behandeling. Bij brief van 26 april 2012 verklaarde de gemeente deze klacht ongegrond, daarbij verwijzend naar haar rapport van bevindingen. De gemeente concludeerde dat niet gezegd kan worden dat de betreffende consulent met zijn mail van 13 december 2010 om medische gegevens heeft gevraagd. De gemeente vond dat de vraagstelling van de consulent niet onterecht was, maar wel strakker geformuleerd had mogen worden om zo verschil in interpretatie te kunnen voorkomen.

Verzoeker was niet tevreden over de klachtafhandeling door de gemeente Weert en wendde zich daarom tot de Nationale ombudsman.

De Nationale ombudsman zag aanleiding om aan de gemeente Weert nadere vragen te stellen over het handelen van de consulent van de sociale dienst van de gemeente.

De gemeente verklaarde bij brief van 27 september 2012 dat zij moet onderkennen dat de bewuste mail op deze wijze niet verstuurd had mogen worden, dat dit inmiddels met de betrokken consulent is besproken en dat daaruit lering is getrokken. Volgens de gemeente was de mail bedoeld om te beoordelen of verzoeker rechtmatig niet in staat was om te komen, maar is de wijze waarop de consulent dit heeft gedaan achteraf beoordeeld niet correct. Op de vraag van de Nationale ombudsman of een consulent van sociale zaken in het geval van een afmelding om medische redenen gedetailleerde informatie mag opvragen over deze medische redenen antwoordde de gemeente dat de consulent mag vragen om een bewijsstuk dat iemand in een ziekenhuis is geweest. Volgens de gemeente kan dit een afspraakkaart, een brief van het ziekenhuis of een brief van een arts zijn. Verder gaf de gemeente aan dat een consulent aan een cliënt een bewijsstuk mag vragen van de hersteltermijn en dat ook dit een algemene brief van een arts kan zijn.

Verzoeker liet de Nationale ombudsman in zijn email van 13 november 2012 weten dat hij het niet eens was met de stelling dat een consulent een bewijs mag vragen van de hersteltermijn en gaf daartoe als volgt aan: "De hersteltermijn is namelijk gerelateerd aan de aard van de operatie c.q. behandeling en dat zijn medische gegevens waarover een consulent niet mag beschikken. De consulent dient hiervoor een medisch advies op te vragen via een arts, die wel bevoegd is medische gegevens op te vragen. In dit advies mag dan alleen de vraagstelling worden beantwoord zonder daaraan medische gegevens te koppelen. Ik mag en zal derhalve altijd weigeren om medische gegevens rechtstreeks aan de consulent te verstrekken."

Ten aanzien van de oproep voor Matchcare

Bij beschikking van 28 oktober 2005 heeft de gemeente aan verzoeker te kennen gegeven dat hij ontheffing heeft van arbeidsverplichtingen vanwege zijn medische situatie.

De klacht van verzoeker dat hij niet had mogen worden opgeroepen omdat aan hem volledige ontheffing is verleend verklaarde de gemeente bij brief van 26 april 2012 eveneens ongegrond, daarbij verwijzend naar haar rapport van bevindingen. De gemeente concludeerde dat van een vrijstelling voor onbepaalde tijd geen sprake kan zijn, omdat situaties kunnen veranderen. Verder concludeerde de gemeente dat hierover in de beschikking van 28 oktober 2005 niets stond vermeld, dat hier sprake was van een inhoudelijke uitkeringskwestie en dat het belangrijk was dat verzoeker hierover voldoende duidelijkheid kreeg.

In zijn email van 13 november 2012 gaf verzoeker aan dat de oproep voor Matchcare zijn grootste speerpunt en bron van ergernis is en dat hij graag zou zien dat de Nationale ombudsman zich ook hierover uitsprak. Verzoeker is van mening dat de oproep voor

Matchcare pas rechtmatig zou zijn geweest indien de gemeente hem eerst door een arts had laten onderzoeken en de gemeente daarna bij nieuwe beschikking de verleende ontheffing had ingetrokken dan wel had ingeperkt.

Op de vraag van de Nationale ombudsman of in de beschikking van 28 oktober 2005 had moeten staan dat de ontheffing tijdelijk is antwoordde de gemeente dat dat inderdaad in de beschikking had moeten staan. Volgens de gemeente is verzoeker evenwel niet overvallen door de oproep voor Matchcare. De gemeente wijst erop dat een ontheffing zoals bedoeld in artikel 9 lid 2 WWB nooit definitief kan zijn. De gemeente merkt daarbij op dat in het geval een belanghebbende langdurig en zonder concrete tijdsbepaling volledig is vrijgesteld van arbeidsverplichtingen eerst een onderzoek zal moeten worden ingesteld naar de vraag of voortzetting van deze ontheffing is aangewezen. Afhankelijk daarvan kan volgens de gemeente worden bepaald de arbeidsverplichting weer geheel of gedeeltelijk op te leggen. De gemeente verwijst daarbij naar een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 21 december 2010, nr. 08/6049.

II. BEOORDELING

Ten aanzien van het opvragen van medische gegevens door de consulent

De overheid respecteert de grondrechten van haar burgers. Sommige grondrechten bieden waarborgen tegen het optreden van de overheid, zoals het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en in verdragen zoals artikel 8 van het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM). Daarin is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven moet zijn voorzien bij wet en noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving (Achtergrond onder 1 en 2).

Een cliënt van de sociale dienst heeft de verplichting om op verzoek of uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het op het recht op bijstand, de duur van de bijstand of het bedrag aan bijstand dat aan hem wordt betaald. Een cliënt heeft echter ook recht op privacy.

Verzoeker weerspreekt niet dat het aan hem was om aan te tonen dat hij om medische redenen niet op de afspraak kon verschijnen. Waar het verzoeker om gaat is dat de consulent van de gemeente zich terughoudender had moeten opstellen toen hij aan verzoeker vroeg dit aannemelijk te maken. De Nationale ombudsman deelt die opvatting. De consulent dient naar het oordeel van de Nationale ombudsman zorgvuldig te zijn in zijn vraagstelling aan de cliënt, wanneer deze zich afmeldt voor een afspraak om medische redenen. Dit betekent dat de consulent zich ervan bewust is welke vragen hij aan de cliënt moet stellen en wat hij aan de arts kan vragen. Een en ander is van belang om de persoonlijke levenssfeer van de cliënt zo goed mogelijk te waarborgen. Na nadere

vraagstelling door de Nationale ombudsman erkent de gemeente ook dat de bewuste mail van de consulent zo niet verstuurd had mogen worden. De Nationale ombudsman kan zich vinden in het standpunt van de gemeente dat een consulent om een bewijsstuk van een ziekenhuisbezoek, zoals een afspraakkaart, een brief van het ziekenhuis of een brief van een arts mag vragen. Verzoeker ziet daar ook de noodzaak van in. Het is niet noodzakelijk dat een cliënt rechtstreeks aan de consulent medische gegevens verstrekt. De consulent dient in beginsel de arts te raadplegen die adviseert zonder verder op het medisch dossier in te gaan. In het kader van de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand gaat het de consulent namelijk niet aan wat iemand mankeert. Zo mag een consulent alleen aan de cliënt vragen of het mogelijk is een bewijsstuk van de hersteltermijn over te leggen als dit een algemene verklaring van de arts is zonder dat daarbij medische gegevens worden genoemd.

De consulent heeft het grondrecht van bescherming van de persoonlijke levenssfeer onvoldoende gerespecteerd. De gemeente heeft dit erkend en heeft de consulent daarop aangesproken.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van de oproep voor Matchcare

Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de gemeente met de verleende ontheffing van arbeidsverplichtingen nooit kan hebben bedoeld dat deze oneindig zou zijn. De gemeente had verzoeker evenwel moeten informeren over de tijdelijkheid hiervan. De gemeente erkent dat dit in de beschikking had moeten staan. De Nationale ombudsman gaat er dan ook vanuit dat de gemeente hier in het vervolg melding van zal maken. Het is dan ook voor te stellen dat verzoeker is overvallen door de oproep van Matchcare. Dit was niet zo geweest indien in de beschikking had gestaan dat een ontheffing nooit definitief kan zijn of als de gemeente verzoeker daarover alsnog had geïnformeerd alvorens de uitnodiging voor Matchcare te versturen.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

Verzoekers klacht ten aanzien van het opvragen van medische gegevens door de consulent van de gemeente is gegrond wegens het onvoldoende respecteren van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Verzoekers klacht ten aanzien van de oproep voor Matchcare is gegrond wegens strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Artikel 10

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

3. De wet stelt regels inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens."

2. Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens

Artikel 8

"Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen..."